

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького

Кафедра епізоотології

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЕТЕРИНАРНОГО СЕРВІСУ

Методичні рекомендації для проведення лабораторних занять
з навчальної дисципліни «Організація і економіка ветеринарної справи
з основами менеджменту і маркетингу у ветеринарній медицині»

Львів – 2020

УДК: 619:335:415.6(477)

Організація ветеринарного сервісу.

Методичні рекомендації. – Львів, 2020. – 30 с.

Методичні рекомендації розробили і підготували до видання

д. вет. н., професор Куртяк Б.М., к. вет. н., доцент Романович М.С., к. вет. н., ст. викладач Матвійшин Т.С., к. вет. н., наук. співроб. Романович М.М., лікар-ординатор Романович Л.В.

Матеріал викладено згідно програми навчальної дисципліни «Організація і економіка ветеринарної справи з основами менеджменту і маркетингу у ветеринарній медицині», «Ветеринарне законодавство України та міжнародне ветеринарне право» для студентів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації за напрямом підготовки «Ветеринарна медицина». Може бути корисним слухачам Інституту післядипломної освіти, фахівцям ветеринарної медицини.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри епізоотології
протокол № 02, від 09.09 2020р.

Рекомендовано до друку методичною комісією факультету ветеринарної
медицини ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького
протокол № 02, від 12.11.2020р.

Рецензенти:

– **Волошин Р.В.**, перший заступник начальника Головного управління
Держпродспоживслужби у Львівській області, кандидат ветеринарних наук.

– **Стронський Ю.С.**, декан факультету ветеринарної медицини, доцент.

Навчально – методичне видання

ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького

ЗМІСТ

Вступ

1. Сутність підприємництва та основні організаційні форми підприємств
2. Правові основи та технологія здійснення підприємницької діяльності у ветеринарній медицині
  - 2.1. Основні етапи створення власної справи
    - 2.1.1. Розробка засновницьких документів
    - 2.1.2. Реєстрація підприємницької діяльності
  - 2.2. Ліцензування ветеринарної практики
    - 2.2.1. Організаційні вимоги до ліцензіата
    - 2.2.2. Технологічні вимоги до ліцензіата
    - 2.2.3. Вимоги до кадрового забезпечення
    - 2.2.4. Причини ануляції ліцензії на ветеринарну практику
  - 2.3. Оподаткування підприємницької діяльності
    - 2.3.1. Загальна система оподаткування
    - 2.3.2. Спрощена система оподаткування
3. Контрольні питання
4. Завдання студентам
6. Використана література

Вступ

Необхідність прискореного реформування аграрного сектору економіки нашої держави, безпосередньо стосується й служби ветеринарної медицини. Основний напрям і кінцева мета реформування є надання комплексу ветеринарних послуг власникам тварин.

Для вирішення цієї проблеми в Україні передбачена реорганізація мережі установ державної ветеринарної медицини з таким розрахунком, щоб на території кожної сільської ради, а на перспективу – і в кожному великому населеному пункті функціонував пункт ветеринарного обслуговування.

Здійснення ветеринарного обслуговування за ліцензіями змусить спеціалістів ветеринарної медицини опанувати основи підприємництва, законів ринку, краще організувати свою роботу та будувати взаємовідносини з колегами і власниками тварин відповідно до сучасних вимог. Деякі відповіді щодо цих питань є висвітлені у методичних рекомендаціях.

Мета методичної розробки – допомогти студентам ознайомитися з особливостями здійснення ветеринарного обслуговування і механізму державної реєстрації та ліцензування господарської діяльності у галузі ветеринарної медицини.

Знати:

1. Умови здійснення ветеринарного обслуговування;
2. Порядок проведення державної реєстрації суб'єкта господарювання;
3. Види господарської діяльності у ветмедицині, що підлягають ліцензуванню;
4. Порядок видачі та припинення дії ліцензії.

Вміти:

1. Аналізувати законодавчі акти, що регламентують підприємницьку діяльність у ветеринарній медицині;
2. Оформляти документи, що подаються для державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності;
3. Зробити аналіз ліцензування певних видів господарської діяльності у ветмедицині.

1. Сутність підприємництва та основні організаційні форми підприємств

Вже більше чверті століття в умовах ринкових відносин відбувається трансформація агропромислового сектору економіки України (як і інших секторів економіки). Ці зміни безпосередньо стосуються як тваринництва, так і галузі ветеринарної медицини. Змінюється система власності, генофонд і кількість тварин, структура стада, породна характеристика тощо. Відповідно змінюються і вимоги до асортименту та якості послуг ветеринарного обслуговування.

Практично початковий етап формування ринкових відносин у ветеринарній медицині нашої країни завершено, і в даний час реально існують усі необхідні складові ветеринарного ринку:

- приватна власність;
- відсутність централізованої розподільчо-постачальницької системи;
- сукупність існуючих і потенційних покупців (споживачів);
- сукупність конкуруючих між собою продавців (постачальників)

ветеринарних товарів і послуг.

На сьогодні почав діяти і ринок праці фахівців ветеринарної медицини (прийшов на зміну державному працевлаштуванню), реально існують безробітні ветеринарні фахівці і їх чимало. Однією із важливих причин такого явища є невідповідність молодих спеціалістів для роботи в ринкових умовах.

Щоб успішно працювати в ринковій системі - недостатньо мати тільки ветеринарні професійні знання, необхідні додаткові знання із:

- ринкової економіки;
- підприємництва;
- фінансів;
- законодавства;
- менеджменту та маркетингу;
- психології тощо.

Якщо ветеринарний контроль та нагляд це функція виключно державної служби ветеринарної медицини, то решта аспектів ветеринарної діяльності (діагностика, профілактика, лікування, проведення протиепізоотичних заходів, виробництво, реалізація ветеринарних препаратів і послуг, консультації та інше) - це широкий простір для приватного ветеринарного бізнесу.

У країнах, де ринкові відносини розвиваються вже багато десятиліть (наприклад у розвинутих країнах Європи) до приватної практики задіяно близько 80% всіх ветеринарних фахівців.

Універсального рецепту щодо становлення власної приватної ветеринарної діяльності не існує (як і в будь-кому напрямку приватного бізнесу), занадто

багато різних нюансів - але знання загальних підходів можливе і важливе!

Будь-який бізнес - це ризик. Але задля чого треба ризикувати? Що отримує той, хто вдало ризикнув і розвинув успішну власну справу? Підприємець отримує:

- гарантоване робоче місце;
- пристойний дохід і можливість його підвищення (і ця можливість залежить у першу чергу від підприємця);
- можливість підбирати співробітників і формувати колектив в якому приємно і комфортно працювати;
- упевненість у власних силах, можливість самореалізації;
- більший рівень відносної незалежності;
- професійно-особистісне ствердження у суспільстві та інше.

Але в той же час - підприємницька діяльність є важкою і складною працею, яка не кожному під силу (до снаги). Підприємництво вимагає повної віддачі у використанні знань, умінь, зусиль і здібностей - це фактично особливий, специфічний спосіб життя!

У даний час, не зважаючи на всі перепони, все більше фахівців ветеринарної медицини розпочинають (започатковують) свою власну справу - займаються *ветеринарним підприємництвом*.

Підприємництво має за мету, з одного боку, одержання прибутку для господарюючого суб'єкта, а з іншого - формування доходів власників, найманих осіб і держави, за рахунок ефективного використання виробничих ресурсів. Ініціативне, самостійне і творче поєднання виробничих ресурсів у новому товарі складає сутність підприємницької діяльності. Кожний з підприємців самостійно приймає рішення відносно того: що виробляти, для кого виробляти і як виробляти. При цьому вони, безумовно, керуються власними інтересами - можливістю отримання достатніх, з їх точки зору, доходів.

Підприємництво здійснюється на основі таких принципів:

- вільний вибір видів господарської діяльності;
- залучення на добровільних засадах до здійснення підприємницької діяльності майна та коштів юридичних та фізичних осіб;
- самостійне формування плану діяльності та вибір ділових партнерів і кінцевих споживачів, встановлення цін відповідно до ринкових умов законодавства;
- вільний найм працівників;
- залучення і використання ресурсів (трудових, технологічних, природних, фінансових, матеріально-технічних та інших видів), які використовуються для здійснення підприємницької діяльності та не заборонені

законодавством;

- використання прибутку на власний розсуд, після сплати податків та обов'язкових платежів, що установленні законодавством;

- самостійне здійснення суб'єктом підприємницької діяльності (СПД) зовнішньоекономічної діяльності, вільне розпорядження валютою.

Для більш глибокого розуміння сутності ветеринарного підприємництва розглянемо його основні функції:

- *інноваційна* - полягає у генеруванні й активному впровадженні новаторських ідей, стартапів, пілотних проектів та готовність до виправданого комерційного ризику;

- *ресурсна* - передбачає мобілізацію та використання як власних, так і залучених матеріальних, фінансових, трудових, інтелектуальних, інформаційних та інших ресурсів;

- *організаційна* - полягає в організації ветеринарної підприємницької діяльності (реєстрація, ліцензування, налагодження виробництва продукції, збут, просування товарів та послуг на ринку тощо);

- *стимулююча* - зводиться до формування механізмів ефективного використання наявних ресурсів для максимального задоволення потреб споживачів - власників тварин.

Але що таке підприємництво з правової точки зору? Згідно Закону України «Про підприємництво» від 07.02.1991 р.: «Підприємництво - це безпосередня, самостійна, систематична, на власний ризик, діяльність з виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг з метою отримання прибутку, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності у порядку встановленому законодавством».

Виходячи із визначення Законом - *підприємництво у ветеринарній медицині* - це ініціативна, самостійна ветеринарна діяльність, яка пов'язана із ризиком і направлена на систематичне отримання прибутку або іншої вигоди від реалізації товарів ветеринарного призначення або надання ветеринарних послуг фізичними та юридичними особами, які зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності.

Суб'єктами підприємницької діяльності (СПД) у сфері ветеринарної медицини можуть бути:

- фізичні особи (лікарі ветеринарної медицини);
- юридичні особи - при умові, що вони займаються виробництвом і реалізацією (або просто реалізацією) товарів ветеринарного призначення або наданням ветеринарних послуг від свого імені і мають державну реєстрацію СПД. Окрім того, їх діяльність повинна носити комерційний характер, тобто направлена на отримання прибутку.

Не допускаються до заняття підприємницькою діяльністю: військовослужбовці, службові особи органів прокуратури, суду, державної безпеки, внутрішніх справ, державного арбітражу, державного нотаріату, а також органів державної влади і управління, які покликані здійснювати контроль за діяльністю підприємств, а також особи, яким суд заборонив займатися певною діяльністю.

Учасниками підприємницької ветеринарної діяльності є:

- суб'єкти підприємницької діяльності - фізичні та юридичні особи, які діють у ветеринарній сфері задля отримання прибутку;
- споживачі ветеринарних товарів і послуг, власники тварин (фізичні і юридичні особи), які зацікавлені у придбанні ветеринарних товарів і отриманні ветеринарних послуг;
- наймані працівники (в т. ч. і фахівці ветеринарної медицини), зайняті в комерційних ветеринарних закладах на контрактній (договірній) основі;
- державні, місцеві органи влади, які покликані стимулювати і підтримувати підприємницьку ветеринарну діяльність.

Основними напрямками провадження господарської діяльності у ветеринарній медицині є:

- Виробництво і реалізація ветеринарних медикаментів, препаратів та товарів ветеринарного призначення.
- Проведення дезінфекції і дератизації на об'єктах ветеринарного контролю та нагляду.
- Приватна ветеринарна практика.
- Науково-дослідна робота.
- Підготовка і підвищення кваліфікації працівників ветеринарної галузі.
- Видавнича та інформаційна діяльність.
- Надання консультативних (дорадчих) послуг.

Підприємницька діяльність може мати різні форми в залежності від того, чи підприємець діє одноосібно або в партнерстві з іншими особами-підприємцями, використовує свою або працю найманих працівників.

Найпростішою формою підприємництва є здійснення підприємницької діяльності без створення юридичної особи, за умови державної реєстрації громадянина як суб'єкта підприємницької діяльності - фізична особа. Такий громадянин має право на власний розсуд користуватись майном що йому належить і одноосібно отримувати прибуток від своєї діяльності. До роботи він може залучати до 10 осіб найманих працівників, в тому числі і членів своєї сім'ї. Необхідно при цьому зауважити, що така форма підприємництва передбачає відповідальність підприємця за своїми зобов'язаннями усім наявним майном.

Іншою формою підприємництва є створення **приватного підприємства (приватної фірми)** - підприємства, яке набуває статусу юридичної особи і засноване на власності фізичної особи. Власником приватного підприємства (ПП) виступає єдина особа - суб'єкт підприємницької діяльності. Така особа має право залучати до господарської діяльності ПП будь-яку кількість найманих працівників.

Наступною формою підприємництва є **колективне підприємство**, яке має властивість поєднувати приватну власність на всі фактори виробництва. У товаристві, кооперативі кожен учасник (засновник) може об'єднувати з іншими підприємцями власні засоби виробництва, кошти, майно, інтелектуальну власність тощо. Із цією метою при створенні такого підприємства єдність своїх дій учасники закріплюють загальною угодою (установчим договором).

Якщо до підприємницької діяльності приєднуються підприємства, які перебувають у власності держави, то можна говорити про **державні підприємства**, а якщо підприємство організовано на власності відповідної територіальної громади (адміністративно-територіальної одиниці) - **комунальне підприємство**.

За видом або призначенням підприємницьку діяльність у ветеринарній медицині можна розділити на дві основні:

- **виробничу** - спрямовану на виробництво препаратів, медикаментів, товарів ветеринарного призначення, ветеринарних послуг, які підлягають реалізації споживачам;
- **комерційну** - направлену на обмін, розподіл та споживання ветеринарних товарів та послуг;

Залежно від форми власності в Україні можуть діяти підприємства таких видів (рис. 1):

- **приватні**, що належать окремим громадянам на правах приватної власності;
- **колективні**, що ґрунтуються на власності його трудового колективу, а також кооперативу, іншого статутного товариств або громадської організації;
- **комунальні**, які засновані на засадах власності відповідної територіальної громади;
- **державні** (в т. ч. казенні), засновані на державній власності.

Казенні підприємства - це державні підприємства, які не підлягають приватизації. Рішення про перетворення державного підприємства на казенне приймає Кабінет Міністрів України за однією з таких умов:

- підприємство проводить виробничу або іншу діяльність, яка відповідно до чинного законодавства може здійснюватися тільки державним підприємством;

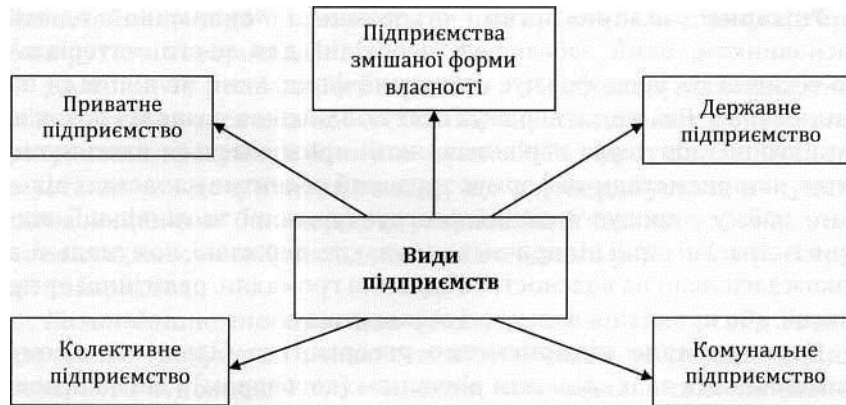

Рис. 1. Види підприємств в залежності від форми власності

- головним споживачем продукції підприємства (понад 50%) є держава;
- підприємство є суб'єктом державних монополій.

Якщо в статутному фонді підприємства іноземна інвестиція становить не менше десяти відсотків, то воно визнається **підприємством з іноземними інвестиціями**. Підприємство, яке знаходиться в Україні, але створено згідно законодавства іноземної країни, і майно якого повністю є у власності іноземних громадян, юридичних осіб або іноземної держави, називається **іноземним підприємством**.

Підприємства в залежності від кількості працюючих та обсягу валового доходу реалізації продукції за рік можуть бути віднесені до:

- **малих** - визнаються підприємства, в яких чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує 50 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції за рік не перевищує суму, еквівалентну п'яти мільйонам євро.
- **великих** - підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за рік перевищує тисячу осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції за рік перевищує суму, еквівалентну п'яти мільйонам євро.
- **середні** - усі інші підприємства.

Залежно від способу утворення (заснування) та формування статутного фонду підприємства поділяються на унітарні та корпоративні.

Унітарне підприємство створюється виключно одним засновником, який забезпечує необхідні для цього матеріально-технічні ресурси, формує статутний фонд, який не ділиться на частки (паї). Він же затверджує статут, здійснює розподіл доходів, самостійно, або через керівника, який призначається власником, керує підприємством та формує трудовий колектив на засадах вільного найму, вирішує питання реструктуризації та ліквідації підприємства. Унітарні підприємства бувають державні, комунальні, а також засновані на власності об'єднання громадян, релігійної організації, або приватної власності засновника.

Корпоративне підприємство утворюється більш ніж двома засновниками за їх спільним рішенням (договором) і діє на основі об'єднання майна, що їм належить та підприємницької або трудової діяльності учасників. Засновники спільно управляють справами підприємства, в тому числі і через органи, що ними створюються, а також беруть участь в розподілі доходів і ризиків підприємства. Корпоративними є підприємства у формі господарського товариства та інші організації, засновані на приватній власності двох або більше осіб.

Господарське товариство (партнерство) - це форма організації бізнесу, за якої дві або більше окремих осіб ведуть справу як співвласники на основі укладеного договору. Такі товариства поділяються на:

- повні;
- з обмеженою відповідальністю;
- командитні;
- акціонерні.

У товаристві з **повною відповідальністю** кожен член партнерства безпосередньо залучений до управління фірмою несе відповідальність за всі дії підприємства. У разі виникнення боргових зобов'язань фірми перед кредиторами засновники здійснюють відшкодування не тільки в межах своїх внесків, а і **власним майном**.

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) - це підприємство, що має статутний фонд, розділений на частки, розмір яких визначається установчими документами.

Товариства з обмеженою відповідальністю утворюють *статутні фонди за рахунок коштів учасників (пайовиків)*. Члени товариства з обмеженою відповідальністю *несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями лише в межах своїх пайів (внесків)*, а на решту його майна ця відповідальність не поширюється (наприклад, при банкрутстві товариства).

До моменту реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю кожен з учасників зобов'язаний внести до тимчасового розрахункового рахунку в банку не менше 30% відсотків зазначеного в установчих документах вкладу, що підтверджується документами, виданими банківською установою. Учасник зобов'язаний повністю внести свій вклад не пізніше одного року після реєстрації товариства.

Командитне товариство (товариство на вірі) - вид господарського товариства змішаного типу, в якому поєднуються риси товариств з повного і з обмеженою відповідальністю. За своїми правовими характеристиками командитне товариство, як і повне, може бути віднесено до об'єднань осіб. Особливістю командитного товариства, що відрізняє його від повного, є

наявність у ньому двох категорій учасників - повних товаришів (*комплементарне*) і вкладників (*командитистів*). Повні учасники здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність, **управління товариством** і несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном. Якщо у командитному товаристві беруть участь два або більше повних товаришів, вони несуть солідарну відповідальність щодо боргів товариства. Функції вкладників полягають в наданні товариству певного капіталу в обмін на участь у прибутках товариства, а їх відповідальність обмежується вкладом у майні товариства. Командитне товариство виникає у тих випадках, коли повні учасники не в змозі власними зусиллями сформувати необхідний для діяльності товариства капітал. Саме для акумулювання такого капіталу в склад товариства допускаються вкладники, але без права управління товариством. Командитне товариство діє на підставі *установчого договору*, тому що не має статуту, у зв'язку із цим право на здійснення тієї чи іншої діяльності визначається в установчому договорі.

Назва командитного товариства складається з прізвищ усіх або кількох дійсних членів з додаванням слів «і компанія». Якщо у назву не входять всі прізвища, то вона може набувати вигляду: «Васильчак і М», «Джонсон-Джонсон і М», «Петришин, сини і М» і т. п.

Акціонерне товариство - господарське товариство, статутний капітал якого не може бути меншим ніж 1250 мінімальних заробітних плат і який поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються **акціями**. Акціонерні товариства створюються у формі публічних або приватних товариств.

а) особливості публічного акціонерного товариства (ПуАТ).

- акціонери можуть без згоди інших акціонерів та членів товариства відчужувати належні їм акції;
- товариство може здійснювати приватне та публічне розміщення акцій;
- на додатково випущені акції товариства акціонери не мають першочергового пріоритету на придбання;
- річна фінансова звітність ПуАТ підлягає обов'язковому незалежному аудиту, а також обов'язковому оприлюдненню;
- вибори членів наглядової ради і ревізійної комісії ПуАТ проводяться шляхом кумулятивного голосування;
- для вирішення питань, що вимагають кваліфікованої більшості голосів згідно закону (три четвертих голосів), рішення загальних зборів товариства приймаються простою більшістю голосів присутніх на зборах акціонерів.

б) особливості приватного акціонерного товариства (ПрАТ):

- кількість акціонерів не може перевищувати 100 осіб;

- товариство здійснює виключно приватне розміщення акцій;
- у статуті товариства може бути вказано переважне право акціонерів, а також самого товариства на купівлю акцій, які розміщуються товариством додатково;
- акціонери товариства мають переважне право на купівлю акцій додаткової емісії;
- акції ПраТ не можуть торгуватися на фондовій біржі, окрім продажу шляхом проведення аукціону на біржі;
- товариство не повинно оприлюднювати свій фінансовий звіт на фондовому ринку, хоча зобов'язано подавати фінансову звітність до Державного реєстру юридичних осіб.

Пошук ефективно організованих форм об'єднань підприємств є однією з головних проблем світового економічного розвитку. У світовій практиці склалися різні типи інтеграційних об'єднань, які різняться залежно від цілей співпраці, характеру господарських відносин між учасниками, ступеня самостійності.

Згідно законодавства України підприємства мають право об'єднувати свою науково-технічну, комерційну, інноваційну, виробничу, та інші види діяльності. Серед основних форм добровільних об'єднань підприємств виділяють: асоціації, корпорації, консорціуми та концерни.

Асоціації (лат. *associo* - з'єдную, приєднувати; *associatio* - сполучення, з'єднання чого-небудь в одне ціле) - найпростіша форма договірної об'єднання підприємств (фірм, компаній, організацій). Його метою є постійна координація господарської діяльності при збереженні самостійності, правової та майнової незалежності її членів (наприклад: асоціація спеціалістів ветеринарної медицини України; асоціація агробіологічних підприємств України - «Украгробіовет» та інші). Асоціація не має права втручатися у виробничу та комерційну діяльність будь-якого з її учасників (членів). Асоціація є юридичною особою, може мати самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки, товарні знаки, власну символіку. Асоціація не відповідає за зобов'язання своїх членів і навпаки - члени асоціації не несуть відповідальності за зобов'язання останньої. Керівництво асоціації здійснюється обраною загальними зборами Радою (правлінням); оперативне керівництво - виконавчою дирекцією, яку призначає Рада. Контроль за діяльністю асоціації, виконавчої дирекції здійснює наглядова рада (Ревізійна комісія).

Корпорації - договірні об'єднання суб'єктів господарювання на засадах інтеграції їх науково-технічних, виробничих та комерційних інтересів, з делегуванням окремих повноважень для централізованого регулювання діяльності кожного з учасників. Ті корпорації посідають особливе місце серед

великих підприємств і об'єднань. Корпорації, сфера діяльності яких - весь світовий ринок, називають **транснаціональними**.

Корпорація поширена в країнах з розвинутою ринковою економікою. Форма організації її підприємницької діяльності передбачає часткову власність, юридичний статус і зосередження функцій управління в руках верхнього ешелону професійних керуючих (менеджерів), які працюють за наймом. При цьому найбільш важливою рисою корпорацій виступає капіталотворча функція, завдяки якій створюються передумови збільшення обсягу і ступеня використання обмежених ресурсів. Корпорація є найефективнішою формою організації підприємницької діяльності з огляду на реальну можливість залучення необхідних інвестицій.

Консорціуми - це тимчасові статутні об'єднання промислового і банківського капіталу для досягнення загальної мети. Учасниками консорціуму можуть бути державні та приватні фірми, а також окремі держави. У середині консорціуму ролі розподіляються так, щоб кожен учасник працював у тій сфері діяльності, де він досяг найвищого технічного рівня за найменших витрат на виробництво. При утворенні консорціумів його учасники повністю зберігають свою самостійність. Але в тій частині спільної діяльності, яка стосується реалізації цілей консорціуму, вони підпорядковані спільно створеному органу управління. Різні консорціуми мають різні цілі та форми членства. Наприклад, маркетингові консорціуми використовують переваги спільної діяльності членів консорціуму з метою підвищити імідж всієї групи в цілому. Створення такого консорціуму здатне допомогти партнерам більш ефективно використовувати кошти при комунікаціях з клієнтами, не втрачаючи при цьому своєї незалежності. Об'єднуючи ресурси, можна посилити і максимізувати ефект від діяльності по стимулюванню збуту. З метою акумуляції кредитних ресурсів, диверсифікації можливих ризиків, глибокого вивчення фінансового стану потенційного позичальника, а також при відсутності ліміту щодо кредитних коштів банки можуть поєднуватися в банківські консорціуми.

Концерни - це одна з найпоширеніших форм монополістичних об'єднань підприємств різних галузей. Це форма статутних об'єднань підприємств (фірм) на основі повної фінансової залежності від одного чи групи підприємців і характеризується єдністю власності й контролю. Після створення концерну суб'єкти господарювання втрачають свою самостійність, підпорядковуючись потужним фінансовим структурам (наприклад, Державний концерн «Укрветсанзавод»), В той же час, підприємства, які входять до складу концерну зберігають права юридичної особи.

Нині основними формами добровільних об'єднань підприємств (фірм, компаній) дедалі більше стають концерни та корпорації.

2. Правові основи та технологія здійснення підприємницької діяльності у ветеринарній медицині

2.1. Основні етапи створення власної справи

Започаткування підприємницької діяльності здійснюють відповідно до відпрацьованої технології створення бізнесу, яка може бути специфічною для кожного конкретного випадку. Але попри особливості економічного, правового, галузевого середовища існують і загальні схожі проблеми, з якими змушені мати справу всі майбутні підприємці.

При започаткуванні власної справи, перш за все, необхідно провести значну підготовчу роботу. Розпочати треба з аналітики (аналітичної роботи), та чітко уявити:

- навіщо вам потрібно відкривати власну справу?;
- яку мету ви переслідуйте?;
- що ви вже маєте для того, щоб це робити, а що ще необхідно мати?;
- чи зможете ви бути підприємцем (бізнесменом) взагалі?.

Розуміння і усвідомлення відповідей на ці не прості питання будуть вас дисциплінувати, додатково мотивувати і направляти ваші дії у продуктивне русло. Після цього потрібно розробити чіткий план дій.

Бізнес на початковому етапі вкрай нестабільний і ризикований та схильний до банкрутства. Необхідно працювати на межі своїх здібностей (фізичних, розумових, організаторських та ін.), приділяти всю увагу своїй справі. Якщо буде свій бізнес, то завжди буде не вистачати часу і грошей, скільки б їх ви не заробляли. Своя справа вимагає постійного вдосконалення й розширення та ще й постійні обов'язки, витрати, платежі..., але бажання заробляти розвивається все більше і сильніше! Успіх справи залежить в основному від вас і звинувачувати у невдачах крім себе (коханого) буде нікого.

Ветеринарне підприємництво розпочинається із ідеї, бажання; мети; бізнес-плану і т. д., а вже потім із вкладання власного або позичкового (банківський кредит, гроші кредитної спілки, інвестори, займи у родичів чи знайомих) капіталу (засобів) - з метою створення виробничої бази для ветеринарної діяльності. Але якщо розглядати започаткування власної справи крок за кроком, то можна виділити наступні основні кроки:

- Бажання, аналітична робота, генерація низки бізнес-ідей.
- Аналіз та відбір найбільш перспективної бізнес-ідеї, її оцінка (чи ваша ідея приведе до прибутків?), вибір типу підприємства, підготовка бізнес-плану.
- Розробка засновницьких документів.
- Процедура державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності (СПД).

- Реєстрація у податковій інспекції, Пенсійному фонді України, фондах соціального страхування, органах статистики.
- Виготовлення печатки та штампів, відкриття банківського рахунку.
- Отримання необхідних ліцензій, патентів.

Успішне подолання цих кроків має засвідчити здатність конкретної особи до здійснення ефективної підприємницької діяльності.

Пошук привабливої бізнес-ідеї - це досить важке і відповідальне завдання підприємця. Вдало вибрана ідея бізнесу - **перша важлива** умова для успішного старту підприємництва. Виникає проблема: де і як шукати нову підприємницьку ідею?

Основні джерела бізнес-ідей:

- знання, отримані у школі, ВУЗІ;
- досвід у цій сфері батьків, родичів, друзів, знайомих;
- інформація, яка отримана із засобів масової інформації;
- ідеї науковців, спеціальна література;
- відвідування фахових ярмарок і виставок;
- ідеї потенційних конкурентів - вже працюючих фірм тощо.

Критерії оцінки ідеї мають бути комплексними: наприклад, *реальність виконання, потенційна цінність, перспективність*.

Конкретним проявом підприємницької ідеї є ідея створення нового товару або послуги. У цьому житті все має свій життєвий цикл (від народження до смерті) і в нашому динамічному ХХІ столітті **життєвий цикл ідеї** швидко скорочується, тому необхідно поспішати, аби не втратити вдалу ідею і зайняти за її допомогою достойну нішу на ринку.

При створенні нового підприємства виникає необхідність визначити (вибрати) тип підприємства. І на цей вибір впливає багато факторів. Один із них залежить від бажання підприємця вибрати певний спосіб процедури **прийняття рішення**. Таке рішення у приватному бізнесі можна приймати на **колективній основі** або на основі **єдиноначальності**.

2.1.1. Розробка засновницьких документів

Правовим підґрунтям заснування підприємства є *Господарський кодекс*. Основними документами, які підтверджують статус юридичної особи є - **статут** та **засновницький договір**. Заснування багатьох підприємств без цих двох документів не можливе. Але є і відмінності. Для індивідуальних підприємств необхідний *лише статут*. Для командитного і повного товариств - *лише засновницький договір*. Для акціонерних підприємств, товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю, а також різних об'єднань підприємств - необхідні обидва документа.

Статут формується згідно із Законом України «Про підприємства України»

і *затверджується власником(-ми) майна - засновниками*. Статут містить комплекс положень і правил діяльності підприємця. Завдання статуту - дати повне уявлення про правовий статус фірми, про її внутрішній механізм управління, режим формування та використання майна.

Засновницький договір - є одним із найважливіших видів договору про добровільне об'єднання двох або кількох осіб, їх майна, де кожен бере на себе певні зобов'язання щодо інших учасників, у т. ч. і щодо привласнення прибутку. Підписанню засновницького договору, як правило, передують ретельне економічне обґрунтування діяльності підприємства. Рішення зборів оформляють протоколом, який підписують всі засновники.

Засновницькі документи є важливими атрибутами бізнесу і тому потребують професійного підходу до укладання.

2.1.2. Реєстрація підприємницької діяльності

Для реєстрації підприємницької діяльності у сфері ветеринарної медицини - **не потрібно** отримувати згоду або будь-яке погодження місцевого чи центрального органу державної ветеринарної медицини. Це невід'ємне конституційне право громадянина - займатися підприємницькою діяльністю!

Початок підприємницької діяльності настає з моменту державної реєстрації суб'єктів підприємництва. Державна реєстрація здійснюється на підставі Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців». Сучасна державна реєстрація проводиться за принципом **«одного вікна»**, її виконує **державний реєстратор**.

Вона здійснюється за місцем знаходження юридичної особи або місцем проживання фізичної особи-підприємця:

- У виконавчому комітеті міської ради міст обласного значення (мерії);
- Районній державній адміністрації у м. Київ та Севастополь;
- Районних державних адміністраціях.

Дата внесення до Єдиного державного реєстру запису про проведення державної реєстрації - є **датою державної реєстрації**. Після реєстрації - видається **Свідоцтво про державну реєстрацію** (оригінал і 3 копії), яке підписується держреєстратором і засвідчується його печаткою. Державний реєстратор формує на кожного зареєстрованого підприємця - **реєстраційну справу**, в якій зберігаються всі документи, заповнює **реєстраційну картку**. Державний реєстратор не пізніше наступного дня із дати реєстрації зобов'язаний передати повідомлення про проведення державної реєстрації до податкової служби, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, органів статистики.

Дозвіл на виготовлення **печатки і штампів** отримується у **районному відділі внутрішніх справ**. Підприємцем надається: копія свідоцтва про

держреєстрацію, два примірника зразків печаток і штампів, затверджені їх власником, квитанція про сплату коштів за видачу дозволу. Дозвіл надається протягом 5 робочих днів.

В установі **банку** відкривається **розрахунковий рахунок** підприємства. Підставою для відкриття рахунку є - **свідоцтво про держреєстрацію**, копія документу про взяття на облік в органі державної податкової служби та ін. На банківських картках проставляються зразки підписів осіб, які мають право підпису на чеках чекової книжки.

2.2. Ліцензування ветеринарної практики

Наступним етапом започаткування підприємницької діяльності в галузі ветеринарної медицини, а саме ветеринарної практики, є процедура ліцензування, яка регламентується Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності». Відповідно до цього Закону встановлюються така термінологія:

- **ліцензійні умови** - нормативно-правовий акт Кабінету Міністрів України, іншого уповноваженого законом органу державної влади, положення якого встановлюють вичерпний перелік вимог, обов'язкових для виконання ліцензіатом, та вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії;

- **ліцензування** - засіб державного регулювання провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, спрямований на забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері ліцензування, захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів;

- **ліцензія** (лат. *licentia* - дозвіл) - запис у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань про рішення органу ліцензування щодо наявності у суб'єкта господарювання права на провадження визначеного ним виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню (на вимогу суб'єкта господарювання ліцензія може бути роздрукована у паперовому вигляді і видана);

- **орган ліцензування** - орган виконавчої влади, визначений Кабінетом Міністрів України, або уповноважений законом державний колегіальний орган;

- **ліцензіат** - суб'єкт господарювання, який має ліцензію на провадження встановленого законом виду господарської діяльності.

Окрім цього необхідно розглянути також наступні визначення, які ми часто використовуватимемо в подальшому:

- **господарська діяльність** - це будь-яка діяльність, у тому числі підприємницька, юридичних осіб, а також фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язана з виробництвом (виготовленням)

продукції, торгівлею, наданням послуг, виконанням робіт;

- **ветеринарна практика** - господарська діяльність із здійснення **діагностичної, профілактичної, оздоровчої, лікувальної** роботи у тваринництві, ветеринарно-санітарної експертизи тваринницької та рослинної продукції або з надання інших ветеринарних послуг.

У 2015 році Постановою Кабінету міністрів України № 896 було затверджено «Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з ветеринарної практики». Відповідно цих Ліцензійних умов господарську діяльність із ветеринарної практики можуть провадити на всій території України як юридичні так і фізичні особи - підприємці (спеціалісти ветеринарної медицини) на підставі ліцензії, за наявності у них матеріально-технічної бази, необхідної для провадження відповідного виду діяльності, та за умови виконання цими особами технологічних, кваліфікаційних, організаційних та кадрових вимог.

На даному етапі органом ліцензування у сфері господарської діяльності з ветеринарної практики є Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів. Питаннями ліцензування з ветеринарної практики займається відділ ліцензування та державної реєстрації ветеринарних препаратів і ГМО-джерел.

Інформація про прийняті рішення Держпродспоживслужбою щодо видачі ліцензії на провадження господарської діяльності з ветеринарної практики можна знайти на офіційному веб-сайті Держпродспоживслужби України.

Здобувач ліцензії, для того щоб її отримати, подає органу ліцензування заяву про її отримання.

У разі наявності у здобувача ліцензії - юридичної особи філій, інших відокремлених підрозділів, за місцем розташування яких провадитиметься господарська діяльність з ветеринарної практики, а у здобувача ліцензії - фізичної особи - підприємця - місць провадження господарської діяльності з ветеринарної практики у заяві про отримання ліцензії зазначається їх місцезнаходження.

Вимоги Ліцензійних умов поширюються на місця провадження господарської діяльності ліцензіата, які будуть зазначені в документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням усіх внесених змін, поданих ліцензіатом до органу ліцензування).

До заяви про отримання ліцензії додаються такі документи:

- відомості суб'єкта господарювання щодо наявності у нього матеріально-технічної бази, необхідної для провадження господарської діяльності з ветеринарної практики;

- відомості суб'єкта господарювання про наявність у нього спеціалістів, які мають освітній та кваліфікаційний рівень, необхідний для провадження

господарської діяльності з ветеринарної практики;

- засвідчені в установленому чинним Законодавством України порядку копії документів, що підтверджують освітній і кваліфікаційний рівень спеціалістів, необхідний для провадження діяльності з ветеринарної практики;

- копія паспорта керівника здобувача ліцензії або його довіреної особи з відміткою контролюючого органу щодо повідомлення про відмову через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (подається виключно фізичними особами - суб'єктами підприємницької діяльності, які через власні релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та про свою відмову повідомили контролюючий орган);

- опис документів, які подаються для отримання ліцензії, у двох примірниках.

У разі появи змін у даних, що зазначені в документах та додаються до заяви на отримання ліцензії ліцензіат зобов'язаний надати органу ліцензування відповідне повідомлення у письмовій формі разом із документами, що підтверджують зазначені зміни, або копіями, що їх засвідчують. Підприємець повідомляє орган ліцензування про зміни не пізніше ніж протягом одного місяця з дня настання.

Ліцензіат має право подати органу ліцензування заяву про анулювання ліцензії, що формується в довільній формі з обов'язковим зазначенням причин та підстав її анулювання.

2.2.1. Організаційні вимоги до ліцензіата

Ліцензіат повинен мати на правах власності чи оренди, чи іншому праві користування:

- адміністративне приміщення;
- матеріально-технічну базу, а саме, з урахуванням необхідності виконання спеціалізованих видів робіт і надання ветеринарних послуг;
- штатну чисельність спеціалістів ветеринарної медицини (виконавців робіт залежно від видів робіт і рівня забезпечення матеріально-технічної бази) відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня;
- нормативно-правові акти та нормативно-технічну документацію.

Ліцензіат та/або спеціаліст ветеринарної медицини, що виступає в ролі виконавця робіт, під час здійснення господарської діяльності з ветеринарної практики зобов'язаний:

- вживати всі необхідні заходи для забезпечення охорони території від занесення збудників особливо небезпечних хвороб тварин;
- здійснювати амбулаторне та стаціонарне лікування тварин із забезпеченням ефективного і безпечного застосування ветеринарних

препаратів;

- вживати необхідні заходи для запобігання перенесення хвороб через засоби догляду за тваринами, товарами, а також супутніми об'єктами;

- вивчати епізоотичний і ветеринарно-санітарний стан, здійснювати аналіз причин захворювання, загибелі та неплідності тварин, рекомендувати заходи щодо профілактики;

- у разі підозри на гостроінфекційні захворювання вживати всі необхідні заходи та оперативно інформувати представників Держпродспоживслужби;

- у разі підтвердження випадків інфекційних хвороб тварин чи підозри на наявність особливо небезпечних хвороб надавати рекомендації власникам тварин або/та продукції тваринництва щодо тимчасових обмежень: переміщення тварин, сировини, кормів тваринного походження, їх реалізації, використання для споживання продуктів тваринництва та, а також переробки тваринницької сировини, що не відповідає ветеринарно-санітарним вимогам;

- неухильно дотримуватися виконання всіх нормативно-правових актів щодо боротьби з хворобами тварин, а також зберігання біопрепаратів і медикаментів;

- вживати заходів, які спрямовані на забезпечення захисту населення від хвороб, спільних для людей і тварин (зоонозів);

- у разі проведення лікувально-профілактичних та ветеринарно-санітарних заходів обов'язково подавати в установленому порядку звіти та оперативну інформацію відповідній територіальній установі Держпродспоживслужби;

- при необхідності проводити для встановлення діагнозу патолого-анатомічні розтини загиблих тварин, готувати відповідні висновки, складати акти чи протоколи розтину і надавати рекомендації власникам таких тварин щодо порядку утилізації чи захоронення трупів тварин;

- з метою своєчасної діагностики хвороб тварин організовувати з дотриманням усіх вимог безпеки доставку патматеріалу в лабораторію ветеринарної медицини для проведення лабораторних досліджень та оцінки якості кормів і води.

Ліцензіат зобов'язаний забезпечувати зберігання у паперовому та/або електронному вигляді документів, що використовуються (складаються) під час та після виконання робіт і надання ветеринарних послуг, дотримуючись порядку та строків, які встановлені законодавством у сфері архівної справи і документообігу.

Ліцензіат повинен протягом строку дії ліцензії (*дія необмежена*) забезпечувати відповідне зберігання всіх необхідних документів, копії яких подаються до органів ліцензування, і документів, а також їх копій, які

підтверджують достовірність даних, що були зазначені здобувачем ліцензії у документах, які подаються до органів ліцензування.

У разі припинення здійснення господарської діяльності з ветеринарної практики за місцем провадження діяльності ліцензіат повинен протягом десяти робочих днів із дати припинення повідомити про це орган ліцензування у письмовій формі.

2.2.2. Технологічні вимоги до ліцензіата

Діяльність з ветеринарної практики провадиться в приміщеннях, що поділяються за рівнем забезпечення матеріально-технічної бази на:

- клініки ветеринарної медицини;
- амбулаторії ветеринарної медицини;
- пункти ветеринарної медицини.

Надання послуг спеціалістами ветеринарної медицини клінік та амбулаторій ветеринарної медицини здійснюється стаціонарно (у приміщеннях клініки або амбулаторії ветеринарної медицини) або з виїздом до сільськогосподарських підприємств різних форм власності.

В умовах клініки ветеринарної медицини амбулаторно чи стаціонарно надаються наступні послуги: з профілактики, лікування тварин, а також, проведення клінічних досліджень.

В умовах ветеринарної амбулаторії надаються послуги з лікувально-профілактичної допомоги тваринам.

Спеціалістами ветеринарної медицини пунктів ветеринарної медицини надаються послуги лікувально-профілактичної допомоги тваринам із виїздом до сільськогосподарських підприємств різних форм власності.

Пункт ветеринарної медицини - це приміщення для надання послуг з лікувально-профілактичної допомоги тваринам в умовах сільськогосподарських підприємств різних форм власності.

Виробничі приміщення поділяються на такі зони:

- *Адміністративна зона* - приміщення (його частина), де розташовуються службово-побутові кімнати;

- *Амбулаторна зона* - приміщення (його частина), де розташовуються реєстратура, кімната спеціалістів ветеринарної медицини (робочі кабінети), діагностичний кабінет, кімнати для зберігання медикаментів, біопрепаратів, медичних інструментів, стерилізаційна кімната та інші;

- *зона стаціонарних приміщень* - приміщення для утримання хворих тварин;

- *ізолятор* - приміщення для тимчасового утримання інфекційно-хворих тварин або проведення лікувальних процедур інфекційних хвороб.

Пункти ветеринарної медицини повинні мати у своєму складі:

- робоче місце спеціаліста ветеринарної медицини;
- місце для зберігання медикаментів, біопрепаратів та інструментів враховуючи їх фізико-хімічні властивості та вплив на них факторів зовнішнього середовища;

- місце для здійснення стерилізації спецодягу, інструментів та матеріалів;
- місце для зберігання різного побутового інвентарю.

Амбулаторії ветеринарної медицини повинні мати у своєму складі:

- робочий кабінет спеціаліста ветеринарної медицини;
- місце для зберігання медикаментів, біопрепаратів та інструментів враховуючи їх фізико-хімічні властивості та дії на них факторів зовнішнього середовища;

- кімнату для проведення стерилізації спецодягу, інструментів та матеріалів (стерилізаційну);

- місце для реєстратури;

- манеж для тварин;

- приміщення для проведення лікувальних процедур і операційну кімнату;

- місце для зберігання побутового інвентарю.

Клініки ветеринарної медицини мають облаштовуватись також приміщенням для утримання хворих тварин та/або ізолятором для інфекційно хворих тварин.

Клініки та амбулаторії ветеринарної медицини можуть мати у своєму складі спеціалізовані кабінети, які облаштовано спеціальним обладнанням (рентген-кабінет, кабінет ультразвукової діагностики, кабінети МРТ діагностики, інше).

Технологічне обладнання, устаткування, пристрої, інструмент та засоби вимірювальної техніки повинні утримуватися у відповідному технічному стані. Засоби вимірювальної техніки підлягають періодичній повірці відповідно до вимог чинного законодавства.

Приміщення клінік ветеринарної медицини та амбулаторій ветеринарної медицини, в яких можуть перебувати тварини, повинні бути ізольованими від інших приміщень. При вході у такі приміщення обов'язкове розміщення дезкилимка.

Карантинні приміщення і приміщення, де можуть утримуватись тварини, хворі на інфекційні хвороби, повинні унеможливити самостійний вихід ізольованої тварини.

Для здійснення господарської діяльності з ветеринарної практики приміщення клініки повинні бути розташовані в окремій будівлі, яка не належить до житлового фонду; амбулаторії ветеринарної медицини та пункти ветеринарної медицини можуть бути розміщені ще і у вбудованому або прибудованому, ізольованому приміщенні, виключно на першому поверсі

будинку з окремим самостійним виходом.

2.2.3. Вимоги до кадрового забезпечення

Особи, які безпосередньо займаються наданням ветеринарних послуг, зобов'язані мати відповідну професійну освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем підготовки (освітнім рівнем) - молодший спеціаліст, бакалавр, магістр за спеціальністю «Ветеринарна медицина - 211», що підтверджується документом про освіту (дипломом) державного зразка.

Для провадження господарської діяльності з ветеринарної практики фізична особа суб'єкт підприємницької діяльності повинен мати освіту спеціаліста ветеринарної медицини, а юридична особа повинна мати у своєму складі спеціалістів ветеринарної медицини.

Спеціалісти ветеринарної медицини не рідше одного разу на п'ять років зобов'язані проходити підвищення кваліфікації. Документом, який підтверджує проходження курсів підвищення кваліфікації, є свідоцтво про проходження підвищення кваліфікації, видане відповідним закладом вищої освіти. Перелік ЗВО, що проводять підвищення кваліфікації для спеціалістів ветеринарної медицини, можна знайти на офіційному сайті Держпродспоживслужби.

Ліцензіат повинен мати посадові інструкції для спеціалістів ветеринарної медицини, які безпосередньо чи опосередковано пов'язані з провадженням господарської діяльності з ветеринарної практики.

2.2.4. Причини ануляції ліцензії на ветеринарну практику

Ліцензія на ветеринарну діяльність підлягає ануляції в таких правомірних випадках:

- добровільне рішення ліцензіата;
- скасування державної реєстрації суб'єкта підприємництва;
- смерть підприємця;
- неможливість ліцензіата виконувати ліцензійні умови.

Якщо говорити про неправомірні випадки, які стають підставою для анулювання ветеринарної ліцензії, то до них варто віднести такі, як:

- встановлення факту передачі ліцензії або її копії іншій юридичній особі або фізичній особі-підприємцю для ведення господарської діяльності;
- встановлення факту недостовірних відомостей у документах, поданих для отримання ліцензії на право займатись ветпрактикою;
- встановлення факту несвоєчасного подання заяви про переоформлення ліцензії у зв'язку із змінами;
- невиконання ліцензіатом розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов;
- відмова ліцензіата від перевірки, яку проводить орган ліцензування.

Державний орган протягом десяти днів з моменту встановлення причин для

анулювання приймає відповідне рішення, яке оформлюється в письмовому вигляді і відправляється ліцензіату. Рішення про анулювання набирає чинності через десять днів після його прийняття.

Ліцензіат несе правову відповідальність на порушення у сфері ліцензування ветеринарної практики. Наприклад, **якщо суб'єкт займається цим видом діяльності без отримання ліцензії, він несе цивільну та адміністративну відповідальність.**

Подані ліцензіатом документи приймаються відповідальними посадовими особами, про що в описі ставиться відмітка про їх прийом, а також проводиться запис у журналі реєстрації заяв.

Протягом 3 робочих днів органом ліцензування здійснюється розгляд прийнятих документів на наявність підстав залишення заяви без розгляду. Протягом 10 робочих днів проводиться розгляд прийнятих документів на наявність підстав відмови у розгляді і у разі відсутності таких органом ліцензування приймається рішення про видачу ліцензії.

Переоформлення ліцензії здійснюється у зв'язку з успадкуванням права провадити вказаний вид господарської діяльності за умови відповідності матеріально технічної бази Ліцензійним умовам здійснення господарської діяльності з ветеринарної практики. Разом із заявою про переоформлення в органи ліцензування подаються документи, як підтверджують право на спадщину. Рішення про переоформлення ліцензії приймається протягом 1 місяця з дня надходження заяви.

Плата за видачу ліцензії вноситься ліцензіатом у розмірі одного прожиткового мінімуму у строк, не пізніше десяти робочих днів з дня оприлюднення на порталі електронних сервісів рішення державного органу про видачу ліцензії. Враховується розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії.

Органу ліцензування забороняється вимагати від суб'єктів господарювання внесення плати за видачу ліцензії до прийняття рішення про її видачу.

2.3. Оподаткування підприємницької діяльності

Якщо ви вирішили розпочати власну справу і спробувати себе у підприємницькій діяльності, то вам, безумовно, необхідно орієнтуватися в законодавчому та аналітичному просторі України щодо **питань оподаткування**, організації діяльності приватних підприємців, роботи з персоналом тощо.

Вивчення досвіду малого підприємництва в розвинутих країнах свідчить, що сприяння його розвитку можливе лише шляхом поєднання, узгодження різних форм, методів, засобів регулювання і підтримки, головним серед яких є

податкова політика. Саме податкова політика має величезне значення при формуванні сприятливого клімату для розвитку підприємництва і в Україні.

Перш ніж ми приступимо до розгляду питання оподаткування підприємницької діяльності необхідно розглянути певні терміни:

- **єдиний соціальний внесок** - це фіксований відсоток від мінімальної заробітної плати, який надходить до соціальних фондів (пенсійного, на випадок безробіття, на випадок професійного захворювання чи тимчасової втрати працездатності);

- **мінімальна заробітна плата** - це законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту некваліфіковану працю, нижче якого не може здійснюватися оплата за виконану працівником місячну, погодинну норму праці (обсяг робіт);

- **податок на добавлену вартість (ПДВ)** - це непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік і перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент).

На сьогодні в Україні є дві основні системи оподаткування доходів приватних підприємців:

- **загальна система оподаткування** - сума податкових зобов'язань, яка перебуває в прямій залежності від суми отриманого підприємцем чистого доходу;

- **спрощена система оподаткування** - здійснюється шляхом сплати єдиного податку.

2.3.1. Загальна система оподаткування

Загальна система оподаткування застосовується до фізичних осіб підприємців (ФОП) у випадку, якщо одночасно із заявою про реєстрацію фізичної особи, як суб'єкта підприємницької діяльності (СПД), не було подано заяву про застосування спрощеної системи оподаткування. Також загальна система оподаткування застосовується до підприємців, які відмовилися від застосування спрощеної системи оподаткування.

Податок з доходів підприємця на загальній системі оподаткування, сплачується за ставкою 18%. Крім того, підприємці сплачують єдиний соціальний внесок (ЄСВ) у розмірі 22% від чистого доходу та військовий збір у розмірі 1,5%.

Таким чином, використовуючи загальну систему оподаткування загалом підприємець повинен заплатити більше 40% податків від свого доходу (18 + 22 + 1,5 = 41,5%).

Чистий дохід (ЧД) розраховується наступним чином:

$$ЧД = \text{Дохід} - \text{Витрати}.$$

Дохід і витрати мають бути підкріплені наявністю відповідних документів.

Саме зобов'язання підприємцем вести облік і документально підтверджувати свої доходи і витрати є основним недоліком цієї системи оподаткування. Крім цього, приватні підприємці, які обрали такий спосіб оподаткування своїх доходів, не мають пільг, повного або часткового звільнення від сплати певних видів податків і зборів.

Але є також і позитивні сторони загальної системи оподаткування:

- **не має обмежень** на кількість найманих працівників, виду діяльності, обсягів реалізації, розміру доходу та по суб'єктам, яким продаються товари або надаються послуги;

- розмір податку залежить від отриманого доходу. Тобто, якщо підприємець за звітний період не отримав доходу від своєї діяльності, то відповідні податки він не платить.

Тому дану систему оподаткування часто вибирають ті підприємці, які тимчасово не займаються підприємницькою діяльністю. **Немає доходу = немає податків.**

2.3.2. Спрощена система оподаткування

Спрощена система оподаткування доходів приватного підприємця, або як її ще називають, єдиний податок, первинно була створена для спрощення системи оподаткування шляхом заміни сукупності податків і зборів на один податок.

На жаль, сьогодні єдиний податок вже не відображає свою суть і не замінює всі податки. Таким чином, платники єдиного податку сплачують окрім основного і низку інших податків, але порівняно із загальною системою оподаткування ця форма має такі переваги:

- підприємці платять фіксовану суму єдиного внеску;
- підприємці сплачують єдиний соціальний внесок (ЄСВ) у розмірі 22% від мінімальної заробітної плати;
- ведеться спрощений облік доходів і витрат;
- надається підприємцям лише дві форми звітності - декларація платника єдиного податку та податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку.

Для обрання або переходу на спрощену систему оподаткування ФОП необхідно подати відповідну заяву до податкової інспекції. Підприємець може прийняти рішення про перехід на спрощену систему оподаткування один раз на рік. Для цього потрібно подати заяву не пізніше, ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу. Якщо ви тільки реєструєтесь, то можете стати платниками єдиного податку в залежності від групи (таблиця 1 у такому порядку:

1 і 2 групи: необхідно подати відповідну заяву до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація підприємця. При цьому платником єдиного

податку такі підприємці стануть з першого числа наступного місяця.

3 група: необхідно подати відповідну заяву протягом 10 календарних днів з дати державної реєстрації підприємця. При цьому платником єдиного податку такі підприємці будуть вважатися з дня їх державної реєстрації.

Незважаючи на низку обмежень, спрощена система оподаткування є більш зручною у застосуванні, і дає можливість підприємцю повніше використовувати систему розрахунків готівкою, а це особливо вигідно в сфері надання ветеринарних послуг. Однак при виборі системи оподаткування підприємцю, необхідно зважити всі переваги і недоліки обох систем, щоб обрати для себе найбільш прийнятні.

Таблиця 1

Характеристика груп ФОП на єдиному податку

Група оподаткування	Розмір податку	Обмеження
1	1% - 10% від мінім. зарплати за місяць (встановлюють місцеві ради) + ЕСВ (22% від мінім. зарплати)	Не можуть наймати працівників. Річний дохід не більше 300 тис. грн
2	2% - 20% від мінім. зарплати за місяць (встановлюють місцеві ради) + ЕСВ (22% від мінім. зарплати)	Можуть мати не більше 10 найманих працівників. Річний дохід не більше 1,5 млн грн
3	3% від доходу для платників ПДВ 5% від доходу для неплатників ПДВ	Не обмежена к-ть найманих працівників. Річний дохід не більше 5 млн грн

3. Контрольні питання

1. Принципи на основі яких в Україні здійснюється підприємництво у ветеринарній медицині.
2. Необхідні складові ветеринарного ринку.
3. Яка функція належить виключно державній службі ветеринарної медицини?
4. Хто в Україні може бути суб'єктами підприємницької діяльності у ветмедицині?
5. Хто не допускається до заняття підприємницькою діяльністю у ветмедицині?
6. Охарактеризуйте види підприємств.
7. Що таке ТОВ?
8. Назвіть відмінності між публічним та приватним акціонерними товариствами.
9. Які підприємства відносяться до добровільних об'єднань?

10. Що таке асоціація, корпорація?
11. Суть концерну та консорціуму.
12. Значення підготовчої роботи в технології заснування власної справи.
13. Основні кроки, етапи створення власної справи.
14. Підприємницька ідея її значення.
15. Основні джерела бізнес-ідей.
16. Основні критерії оцінки ідеї.
17. Засновницькі документи: - статут і договір, їх характеристика.
18. Основні напрямки провадження господарської діяльності у ветеринарній медицині.
19. Державна реєстрацію підприємств і підприємців.
20. Документ, який видається підприємцю після проведення державної реєстрації.
21. Як отримати дозвіл на виготовлення печатки і штампів фірми?
22. Ліцензійні умови - це ... ?
23. Які види підприємницької діяльності, зазвичай, підлягають ліцензуванню?
24. Що таке ліцензування?
25. Ліцензіат - це ... ?
26. Які види діяльності у ветеринарній медицині підлягають ліцензуванню?
27. Що таке «ветеринарна практика»?
28. Хто може отримати ліцензію на приватну ветеринарну практику?
29. Які документи необхідно подати в орган ліцензування для отримання ліцензії на право займатися ветеринарною практикою?
30. Підстави для анулювання ліцензії.
31. Які Ви знаєте системи оподаткування доходів приватних підприємців?
32. Що таке єдиний соціальний внесок?
33. Назвіть переваги спрощеної системи оподаткування.

4. Завдання студентам

1. Напишіть заяву про отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з ветеринарної практики (для фізичної особи - підприємця).
2. Напишіть заяву про отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з ветеринарної практики (для юридичної особи).

5. ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Законодавство України про ветеринарну медицину. За ред. Достоевського П.П., Хоменка В.І. – Київ.: 1999. – 309 с.
2. Закон України «Про ветеринарну медицину». – Київ: Ветінформ, 2006. – 100 с.

3. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» № 1775-III від 01.06.2000.
4. Бусол В.О., Власенко В.В., Лісовенко В.Т., Трохимчук А.М. Приватна ветеринарна практика. Перші кроки: Науково-практичне видання. / за ред. В.О. Бусола. - Вінниця, ТОВ Компанія «ZORG», 2004.-196 с.
5. Наказ Державного комітету ветеринарної медицини України № 121 від 25.06.2008 «Про затвердження Форм відомостей суб'єкта господарювання щодо наявності матеріально-технічної бази та рівня освіти і кваліфікації».
6. Наказ Державного комітету ветеринарної медицини України № 182 від 08.09.2008 «Про затвердження переліку ветеринарних препаратів, реалізація та використання яких потребує рецепта».
7. Наказ Міністерства аграрної політики України № 108/329 від 14.10.2002 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва ветеринарних медикаментів і препаратів, оптової, роздрібною торгівлі ветеринарними медикаментами і препаратами».
8. Наказ Міністерства аграрної політики України № 132/444 від 15.12.2003 «Про затвердження Порядку контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва ветеринарних медикаментів і препаратів, оптової, роздрібною торгівлі ветеринарними медикаментами і препаратами».
9. Наказ Міністерства аграрної політики України № 133/445 від 15.12.2003 «Про затвердження Порядку контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з ветеринарної практики».
10. Наказ Міністерства аграрної політики України № 94/186 від 02.07.2001 «Про затвердження ліцензійних умов провадження господарської діяльності з ветеринарної практики».
11. Недосєков В.В. Організація та економіка ветеринарної справи: навч. посібник / В.В. Недосєков, Е. Хаунхорст, В.А. Ситнік, В.М. Шевчук, М.О. Жуковський; ред. О.В. Каргіна. – Київ: НУБіП України, 2019. – 408 с.
12. Постанова КМУ № 1755 від 29 листопада 2000 р. «Про строк дії ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу».
13. Постанова КМУ № 756 від 04.07.2001 «Про затвердження переліку документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності».
14. Постанова КМУ № 1698 від 14 листопада 2000 року «Про затвердження переліку органів ліцензування».